

Upphavsráttur í stórum vanda

Føroysk listafólk eru við í Nordisk Kunstnerråd, sum varð stovnað í Danmark 10. mai.

Í hesum nýggja ráði eru 83 listafólkafeð við yvir 50.000 limum í øllum Norðurlondunum.

LISA, Listafólkasamband Føroya, er føroyski limurin.

Norðurlanda listafólkaráðið hevur á fundi sínum 10.-11. mai 1986 viðgjørt støðuna hjá listafólki móttvegis nýggju fjølmiðlunum.

Ráðið setur seg í hesum sambandi harðliga ímóti øllum royndum at fremja tvingsilsskipanir fyri upphavsráttindini.

Upphavsrátturin er livsgrundarlagið hjá listafólki, og listaligt arbeiði er fortreytin fyri, at tað yvirhøvur ber til at gera sendingar í útvarpi og sjónvarpi.

Skipanir við tvingsilsloyvum, sum t.d. á kaðal TV-økinum, er ikki, sum mong halda, skipanir, ið skulu nýða siggarar at gjalda. Tað er eitt tiltak, sum setur til viks vanliga avtalufrelsið hjá listafólki og letur ráttindini til handilsliga framleiðslufyrirtekurnar í staðin. Tað kemur fyrri, at stjórnir leggja seg út í sáttmálasamráðingar á arbeiðsmarknaðinum. Men í hesum føri er fyrri listafólk ikki talan um einans eitt tvey-ára skeið, men um alla framtíð. Hetta kann sjálvandi ikki goðtakast.

Norðurlanda listafólkaráðið skal her vísa á, at ein skipan við sáttmálabundnum loyfum — møguliga saman við gerðarrætti — vil kunna verja bæði listafólkini og tey, sum skulu nýta listaverkini.

Annars víðmerkir ráðið, at kjakið um norðurlanda sjónvarpssamstarvið hevur snúð seg nóg ov mikið um tekniskar spurningar. Tað týðningarmesta í hesum samstarvi eigur at vera innihaldið í sendingunum.

Norðurlanda listafólkaráðið skjýtur upp, at skipað verður fyri felags norðurlandskum mentanarsendingum. Til hetta endamál eigur at stovnaast ein samnorðurlandskur framleiðslugrunnur. Upprunaframleiðslan eigur at verða so stór sum gjørligt og ikki minni enn 50%. Hetta er ein umráðandi setningur, serstakliga tá ið hugsað verður um ta «mentanarinrás», sum úttanifrú kemur inn á øll Norðurlond. Umframt nýggjar sendingar mælið ráðið til, at keyptar verða landanna millum sendingar burtur úr tí nógva norðurlandska tilfarinum, ið longu er til taks.

Skeið fyrri ferðaleiðarar

Í døgnum 29.—30. mai 1986 verður hildið skeið fyrri ferðaleiðarar á Føroya Handilsskúla. Roknað verður við umleið 30 lutakurum. Fólk sum starvast í ferðafólkaðnaðinum í Føroyum, eitt nú á Hotel Borg, Hotel Hafnia, Smyril Line; Ferðaleiðarar, bussførarar, yvirhøvur øll sum hava við ferðafólk at gera, eru væl komin, siga fyrireikarar, sum er Tora Tourist.

Á skeiðnum sum verður skipað sum fyrireikarar og tjak, verður dentur lagdur á grundleggjandi viðurskipti í ferðafólkaðnaðinum — so sum hvussu tey, sum

arbeiða við ferðafólk eiga at bera seg at um týðningin á útsjón og viðferð av ferðafólki yvirhøvur. Skeiðið hevur eisini sum endamál at víðgera serligu viðurskiptini hjá ferðaleiðarum og bussførarum.

Sámal Bláhamar, stjóri hjá TORU TOURIST

TRAFFIC hevur tikið stig til hetta skeiðið, sum Ferðamannamiðstöðin hevur jattað at stuðla. Skeiðlærarar verða Susan Skaaning, Jákup Veyhe, Óli Nielsen, Dánjal Poulsen og onnur, verður sagt í tíðindaskrivum frá Toru Tourist.

Verja upphavsráttin

Eitt tað fremsta endamálið hjá Norðurlanda listafólkaráðnum er at tryggja upphavsráttin hjá listafólki.

Í øllum Norðurlondum eins og í flestum øðrum londum eru lógir, sum siga, at ongin kann brúka eitt listaverk úttan loyvi frá tí, sum hevur gjørt verkið, ella frá tí, sum listafólksins vegna eigur ráttindini til tað.

Men nú er vandi á ferð. Tøknin er nú so framkomin og so nóg tvöl gjørd, sum kunna margfalda vart verk, at lóg-gávuvaldið er farið at skjóta upp lógarbroytingar, sum taka ognarráttin frá listafólki og úttan samráð við tey ella umboð teirra áseta endurgjald fyrri at brúka arbeiði teirra.

Hendan framferð verður nevnd tvangslisens ella tvingsulsloyvi og er at sammeta við beinleiðis ognartøku, sigur LISA í einum tíðindaskrivum stovningarfundin hjá Norðurlanda Listafólkaráðnum.

Fyri at gera vart við støðuna varð gjørd ein fundarsamtýkt, sum er almennakunnigjerd í øllum Norðurlondunum.

Egil Olsen (v. m.), Hertha Olsen og John Nielsen í vársolíni í Tromsø.

Egil og Hertha arbeiddu á flakavirki, áðrenn tey byrjaðu á IFF, og John var við einum norsktum flakatrolara

Strævin ár á heimsins norðasta universiteti

Eisini føroyingar hava funnið heimsins norðasta lærda háskúla.

Nýggju føroyingar læra til fiskivinnukandidat í Tromsø, sum fyrri góðum tiggju árum síðani gjørdist fjórði universitetsbyurin í Noregi.

Harumframt eru triggir longu lidnir og hava fingið prógv.

Hetta er ein útbúgving, brúk er fyrri.

— Trupulleikin hjá okkum er, at næmingarnir fáa boðið sera gott starv, áðrenn teir eru lidnir, sigur Einar Claussen á Instituttet for fiskerifag á Universitetet i Tromsø.

Teir triggir føroyingar, vit hittu í Tromsø fyrri stuttum, vænta heldur ikki, tey fara at ganga arbeiðsleys, tá tey eru liðug.

Tey try, Egil Olsen og John Nielsen úr Trongisvági og Hertha Olsen úr Runavík, láta væl at undirvísingini á IFF. Men hon er krevjandi. Tú krevur næstan at arbeiða dag og nátt fyrri at fylgja við.

Hesum kann Einar Claussen taka undir við. Hann sigur, at hóast útbúgvingin er krevjandi og hon tekur fimm ár, so er hon væl umtókt. Ongantið hava verið so nógvir umsókarar sum júst nú.

Fá gevast

Vit spurdu Einar Claussen, um nógv gevast á hálsari leið, tí tey halda, tað er ov strævið at fylgja við.

So er ikki. Og orsøkin er ivaleyst tann, at miðaldurin hjá teimum, sum byrja at lesa til fiskivinnukandidat, er 23-24 ár. Tey hava studentsprógv ella prógv á sama støði og minst eitt ára starvsvenjing. Talan er tí um búgvið fólk, sum hevur valt hendan lesturin, tí tey veruliga ætla sær at gera hann lidnan.

Utmálán

Hertha, Egil og John vænta, tey koma heim

aftur til Føroya at arbeiða, tá tey eru liðug í Tromsø. Tey kenna á sær, at tey hava skyldu til tess, tí Landsstýrið stuðlar so væl fíggarliga. Tey halda, at tann iløgan Føroyar gera, so tey kunna fáa útbúgving sína, eigur at koma Føroyum til góðar.

Egil sigur, at studningsmøguleikarnir eru so góðir, at brúkar tú ikki alt ov nógvar pengar og arbeiðir í summarfrítíðini, kanst tú klára teg gjøgnum tey fimm árin úttan at taka lán.

Umframt studningin úr føroyska landskassanum fæst eisini studningur frá SU, Statens Uddannelsesstøtte.

hd

Lýsið í **sosialinum**